Ч. 165 — Неділя 26 липня (7 серпня) 1898. — Рік VIII

Виходить у Львові що дня (крім недїль і гр. кат. сьвят) о 5-ій годинї по полудни.

Редакция і Адмінїстрация: улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жаданє за зложенєм оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

Передплата у Львові в агенциї дневників пасаж Гавсмана ч. 9 і в ц. к. Староствах на провінциї:
на цїлий рік зр. 2·40
на пів року „ 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.

З почтовою пересилкою:
на цїлий рік зр. 5·40
на пів року „ 2·70
на чверть року „ 1·35
місячно . . „ —·75
Поодиноке число 3 кр.

Бл. п. Кардинал Сембратович.

Великими плякатами розлїпленими вчера по мурах міста оповістила митрополича капітула смерть бл. п. Кардинала Сембратовича визначаючи похорон на понедїлок. Плякати доносять лиш, що тїло буде зложене в гробници, але де — се мабуть ще не рішено; здаєсь що в сьв. Юрі. На случай коли би похорон відбув ся на Личаківскім кладовищи, то рада міста ухвалила, щоби горіли всї лїхтарнї, куди би ішов похорон. Вчера уставлено коло катафальку войскову сторожу, а домовину прикрито металевим віком, на котрім зложено митрополичу мітру; в ногах спочиває хрест і жезл, на право на подушцї кардинальский капелюх, на лїво ордери.

Порядок похоронний постановлено такий: Нинї і в недїлю будуть заупокійні богослуженя, а коло тїла від 8 години рано до 8 вечером сьвященики читати будуть евангелія а цїлу ніч сьпівати будуть архикатедр. півцї псалтирю; кождого з сих днів відправлять ся о 8 рано, о 12 в полудне і о 7 вечером парастаси коло тїла. В недїлю о 5 годинї з полудня перенесуть тїло до архікатедр. церкви і відправить ся торжественний парастас. В понедїлок: рано о год. $4^1/_2$ зачнуть ся в архікатедр. церкві читані лїтурґії; о 6 год. зачнесь чин погребения єрейского і потреває до 9 ої; о 9 год. архієрейска служба Божа обряду вірменьского, о 10 архієрейска служба Божа обряду латиньского а о 11 до 1 ої архієрейска служба Божа руска. О 1 годинї виголосить проповідь о. прелат Бачиньский. О год. $1^1/_2$ послїдне цїлованє, а по 2-ій вийшовби похоронний похід на Личаківске кладовище, коли б не осущали ся первістна гадка, щоби тїло Кардинала поховати в архікатедральній церкві (се річ ще не порішена).

Доси одержала митрополича капітула слїдуючі телеґрами кондоленцийні:

Від президента мінїстрів ґр. Туна: Прошу приняти вирази найщирійшого і найгорячійшого сочувства з причини смерти Є. Ем. Кардинала-Архієпіскопа Сембратовича.

Перемишль: З причини тяжкої страти, котра нас всїх діткнула пересилаю вирази глубокого жалю і сочувства для Високопреподобної Капітули. — *Чехович*, епіскоп.

Краків (по польски): Високопреподобна Капітула зволить приняти вирази найживійшого сочувства з причини смерти Емінениї. На похорон приїду. — Князь Епископ краківский *Пузина*.

Рим (по латинї): Вість о смерти львівского Кардинала-Архиепископа руского наповняє великим горем душу Сьв. Отця, котрий молить ся до Бога з цїлого серця, о вічний упокій для его душі. І я також разом з Вами з цїлого серця оплакую смерть вельми заслуженого предстоятеля. — *Кард. Рамполя.*

Дальше наспіли телеґрами: від Кард. Ґруші з Блянкенбурґа; від Є. Ексц. п. Филипа Залєского з Біріґенштока; від президента міста Кракова Фрідляйна; від ґр. Ант. Водзїцкого з Хшанова; від станїславівскої капітули; від Є. Ексц. п. Намістника ґр. Пінїньского з Тоблях, котрий постановив перервати свій урльоп і приїхати до Львова на похорон; від еп. Солецкого з Перемишля; від о. Кордуби і духовеньства бережаньского деканата і т. д.

Замітнїйші постанови завіщаня бл. п. Кард. Сембратовича: Спадкоємницею установив пок. Кардинал свою сестру п. Теклю Сембратовичівну, а екзекуторами завіщаня оо. крил. Туркевича і Чапельского, дра Гладишовского і дра Федака. Дорогоцїнні хрести, перстенї записав митроп. Капітулї (вартість до 10.000 зр.; між тими сам хрест, пожертвований Архієреєви ґр. Потоцкою на похоронї ґр. Альфреда Потоцкого 5000 зр. вартости). — На рускі Бурси (на львівскі: „Руслан“ і „Шкільну Поміч“ та на провінцияльні Бурси) записав 30.000 зр. Дальше 1000 зр. записав на богослужебну фондацию, именно на три служби Божі за свою душу, котрі мають щорічно відправити: наймолодший крилошанин митр. Капітули, наймолодший сотрудник архікатедральний і один сьвященик з епархії львівскої. Капелянови свому дру Демчукови полишив на память свій золотий годинник з золотим ланцухом (вартости 500 зр.). Вся служба має дістати піврічну платню числячи від дня смерти. Гроші, які би остали ся, має спадкоємниця розділити після своєї совісти між родину.

Що-до дівочого інститута у Львові — то перед роком виготовлено акт фондацийний, силою котрого цїла реальність (при улиці Длуґоша ч. 15), закуплена пок. Кардиналом перед 15 лїтами за 28.000 зр. а тепер представляюча вартість 80 до 100.000 зр. і до того часу на

29)

Послїдна воля.

(Із шведского. — Віктора Гуґа Вікстрема).

(Дальше).

Глава шеста.

Коли мене горячка в Берлинї трохи минула, побачив ся я в якімсь готели. Від мене взяли гроші і сховали, післали по лїкаря та доглядали мене як найлїпше. Коли я вже на стілько прийшов до сил, що міг вже сам займати ся моїми справами, віддали менї гроші назад, відобравши собі всї видатки, зроблені на мій рахунок, і я переконав ся, що мене анї не оциганили, анї не зарахували. Нехай собі хто що хоче говорить, а Нїмцї то таки найчестнїйший нарід на сьвітї.

Під конець мая подужав я вже був на стілько, що міг для поратованя здоровля виїхати десь в спокійнїйше місце. Згадавши собі Соню, постановив я поїхати до Ґріндельвальду [1]. Та-ж она була там кілька місяців, там пригадував би менї єї кождий камінь, кождий корчик; я ходив би тими самими стежками, що й она, віддихав би тим самим воздухом, що додав був їй нової сили і відваги.

В Ґріндельвальдї побув я аж до осени, не думаючи о ніякій роботї. Дбав лиш про моє тїло. Серцю мому треба було спокою, духови забутя. Мовчаливий і задуманий ходив я сам один.

Підчас сего житя, мов сон, досьвідчив я чогось, що причинило ся немало до того, що я вповнї подужав. Душу можна так само зранити, як і тїло. Ті душевні рани можуть крити в собі небезпечність для житя, але скоро небезпечність раз минула, то они загоюють ся знову після тих самих правил, що й недуги тїла: зразу настає непритомність по ударі, який дістанемо, відтак приходить чоловік знов до памяти, дальше наступає горячка від душевних ран, полїпшенє, а наконець чоловік подужає. Близни душевних ран показують ті самі ознаки, що й рани тїла, але коли сї заповідають бурю і слоту, то тамті сповіщають спокій і сьвітло сонця по проминувших муках.

Бальсам, що гоїть рани душі, називає ся забутєм. Щасливий дар, коли хтось може собі щось пригадувати, але ще щасливійший, коли може забути.

Та хто міг би описати внутрішнє житє за час многих місяців! Мова не має на то слів.

Яка-ж то бідна тота мова! Чи міг ти коли висказати словами то, що тобі наймилїйше, що ти лиш знав, найглубше, що ти подумав? Неможливо! Мова, то лиш форма виразу для щоденних, звичайних душ, слова, то лиш самі платочки доокола скринї з сьвятощами.

Але що чоловіка найлїпше розбуджає з его дрімоти в житю, то передовсїм вимоги практичного житя. Коли настала осінь, то они показали ся і у мене та сказали: „Пане Рід, Вам незадовго нестане гроший. А як гадаєте, з чого будете жити в зимі?“ Мене взяв гнів і я хотїв ті вимоги викинути за двері, та й зробив так кілька разів, але они за кождий раз влїзли знову, що правда, в порядній одежи, зовсїм як той, що їздить в інтересах купцїв, але все таки рішучо і так, що годї їх було спекати ся. Коли послїдний раз явили ся у мене, сказали менї на мої всїлякі вимівки: Позаяк ми знаємо, що з пана Ріда чоловік честний, котрий вже від давна робив інтереси з нашою фірмою, і завсїгди точно сплачував свої зобовязаня, то ми станемо собі ось тут коло дверий і будемо чекати. То не довго потягне ся.

Отже сїли собі тихенько і чекали.

Нїчо в житю не побуджує так дуже духа та інтеліґенцию, як брак гроший. Студент з слабою головою стаєсь ґенїяльним, скоро розходить ся о то, щоби в прикрих часах роздобути гроші. Скромний, бідний чоловік коли его притисне всяка біда і він не має гроший, та є влїзливий і чіпає ся як пявка, скоро розходить ся о то, щоби їх роздобути.

По заплаченю рахунку в готелю в Ґріндельвальдї не лишилось менї більше як лиш пятьсот рублїв і менї треба було подумати о тім, як би роздобути собі нових средств до житя. Але ось давнїйше моє житє пімстило ся на менї. А чого-ж я научив ся, щоби забезпечити собі честний спосіб до житя і свою будучність? Я був ставлячем, кельнером, паробком

[1]) Ґріндельвальд (Grindelwald) прекрасна долина і село серед берненьских гір в Швайцариї, в кантонї Берн недалеко Інтерлякен, куди зїздять ся люди з цїлого сьвіта оглядати високі вершки швайцарских гір Фавльгорн, Менх, Шрекгорн та ґріндельвальдский ожеледець.

него заінтабульована, тепер заінтабульована на „Руский інститут дівочий у Львові“. В сім інституті установив пок. Кардинал пять місць свого імени (зложивши на те вже поперед звиш 35.000 зр.); з того: два місця для сиріт з его родини, два місця для сиріт по сьвящениках а одно місце для сироти по сьвітскім Русині. Кураториєю фондациї установлена митроп. Капітула і она має постаратись о заснованє інститута. Акт фондацийний невдовзї оголосить ся в повній основі.

Новинки.

Львів дня 6-го серпня 1898.

— **Ректорат руској духовної семинариї** Львові взиває пп. Питомців, котрі належать до хору, щоби безпроволочно явили ся.

— **О. Євг. Гузар** оповіщує: Ділячи ся сумною вістию про смерть Є. Ем. Кардинала, прошу, щоби ті інститутки, котрі були в львівскім інституті а могли би приїхати, зібрали ся дня 8 с. м. в полудне о 1 годині в інституті рускім в цїли спільної участи в сумнім поході похороннім. — Сьвящ. *Євгеній Гузар.*

— **Запис.** Бл. п. Ігнатий Левицкий, померший минувшого року староста, записав свою реальність в Стрию, вартости 15.000 зр. па стипендийний фонд для сиріт по руских сьвящениках. Право надавати стипендиї застеріг Фундатор Намістництву.

— **Підроблені гроші.** Від довшого часу ходять у Львові фальшиві ноти 10-гульденові. Кілька таких фальсифікатів уже переловлено в державних касах. Легко їх відрізнити від правдивих неудалим виконанєм двох голов дївочих, витиснених по стороні з угорскою написею. Появили ся також фальшиві корони, котрі різнять ся від правдивих браком звуку. і написи на окрузї „viribus unitis“ зле вибиті. Пізнати їх відразу.

— **Концерти в Яремчи і Надвірній,** котрі мали відбути ся в суботу і в неділю при співучасти „Львівского Бояна“, з причини смерти і похоронів Є. Ем. Кардинала Сильвестра Сембратовича, відложені на пізнїйше. Новий речинець оголосить ся небавом в часописях.

— **Сумна пригода** лучила ся в селї Розлучи, турчаньского повіта. Дванайцятьлїтний син тартакового машиніста здоймив серед забави з своїм 2-лїтним братом рушницю зі стїни і почав нею бавити ся. Рушниця, з котрої забули виймити набої, випалила, а наслїдок того був страшний. Голова двоЛїтної дитини розлетїла ся майже на куспики.

— **Велика крадіж.** Післанцеви банку Ротшільда украдено в Франкфуртї над Меном 800 тисячів марок (480.000 зр. а. в.) Спритний, видко був злодїй!

— **Виновником зелїзничої катастрофи під Ланьцутом**, о якій ми вже згадували, був зелїзничий будник, що против припису не запер рампи, коли надїздив поїзд. Будника потягнено до одвічальности.

— **Про убийство під Перемишлянами** доносять урядово: Коршма „Приходи“, в котрій допущено ся убийства, віддалена від Перемишлян о милю в напрямі Львова і стоїть коло цїсарского гостинця. Злочину доверше о около півночи, а жертвою его стали: коршмар, 80-лїтний Герш Габер, дальше Песя Брандвайн, 24-лїтна замужна дочка его, що приїхала до Габера в гостину з 8-місячним хлопцем, котрому убийники також не дарували житя, та двоє дївчат: Сура Фершляйсер 12-лїтна і Байла 8-лїтна. Сура Фершляйсер, хоч непритомна, жиє ще. Герш Габер був бідний, а в околици взагалї люблений. Убийства доверше о імовірно люшнею від воза, що лежала закровавлена в коршмі. В компатах, де комисия застала тїла поубиваних, найдено порозкидувані на земли рïжні річи і розбиту фляшку горівки. Підозріне о той злочин паде на якихсь трех незвістних перехожих волоцюгів, котрих бачено над рапом, як ішли недалеко від коршми з одного лїса до другого. Допустились они убийства імовірно для рабунку, а мусїли бути чужі, бо свої люди в околици знали загально, що Габер і его родина бідні. Судова комисия з'їхала на місце і веде слїдство.

— **Убийник лихваря Гопфінґера** в Перемишли, поручник Штумпф, зійшов з ума. З ґарнїзонового арешту в Перемишли відставлено его до дому божевільних у Відни.

— **Забобони**. На оригінальну гадку здобув ся в в земплиньскім комітатї один господар. Чув він від декого, що коли грім бє, то тодї треба стрілити до хмар, а Бог прожене хмари. Коли недавно була велика буря, той господар пійшов на двір і вистрілив на хмари в надії, що Бог его вистрілу настрашить ся. Та несподївано стало ся противно. Коли він з пістолета вистрілив, грім з найбільшою силою потряс воздухом, а буря люто почала свистати понад селом. Господар від того так настрашив ся, що збожеволїв.

— **Бурса сьв. Йоана Хрестителя в Дрогобичи** пригадує всїм наміряючим примістити свої дїти або пупілїв в тій-же Бурсї, що дня 15 н. ст. серпня кінчить ся речинець вносити прошеня о припятє. До поданя конечно долучити деклярацию місячної доплати від 5—12 зр. з гори, також сьвідоцтво шкільне послїдне, если ученик новий вступає в Бурсу. — Клясифікация бувших 21 питомцїв випала добре; іменно було: 6 відличних, 14 дістало перший степень а 1 поправку. Успіх той завдячує Бурса п. Ріпнїйскому, професорови гімназиї, котрий дуже ревно займав ся веденєм Бурси, мешкаючи разом з питомцями.

— **Социялїст перед судом.** Перед звичайним трибуналом карним у Львові розпочала ся оногди розправа против социялїста робітника Йосифа Пшиемского, проводиря львівских рубачів, котрий по звістних розрухах рубачів у Львові їздив з депутациєю до Відня. Єго обжаловано о ширенє атеїзму, о обиду Величества і о поруганє Матери Божої. Розправа відбула ся тайно. По скінченій передвчера розправі засудив трибунал Пшиемского на вісїм місяців тяжкої вязницї, заостреної постом що 14 днїв. — Оборонець застеріг собі три днї часу до внесеня жалоби неважности.

— **Загадочний напад**. Дня 31. м. м. в Яслї по півночи напало двох незнаних людий на кондуктора зелїзничого, Мартина Райхерта, недалеко стациї зелїзничої, і ранили его острим ножем близько серця. Раненого відставлено до шпиталя. Він каже напевно, що сей напад був вимірений против когось иншого, але напасники помилили ся що-до особи.

— **Найстарший чоловік на сьвітї.** В Мехіку поховали недавно чоловіка, здає ся, найстаршого на сьвітї. Звав ся він Camprehe і числив 154 лїт житя. Мешкав послїдними часами у свого пра-пра-правнука. Полишив копію метрики парохіяльної з Валлядолїд в Іспанії, виказуючи, що уродив ся в роцї 1744.

від копиї, контористом, вояком, ворожбитом і — нїгілїстом, але чи той досьвід, якого я набрав ся в сих фахах, давав менї підставу до якого доброго становища? Може моє знанє купецтва? Чотири роки тому назад, коли я ще був веселим повним здоровля хлопаком, приняли мене, що правда, за купецкого кореспонта, але тепер коли я виглядав як пережитий „не знати що“, чи були би мене оттак відразу приймили? Ледви! Впрочім і не хотїлось менї сидїти цїле житє в конторі.

За тих шість лїт, які я прожив за границею, набрав ся я тілько досьвіду, що я формально залюбив ся в такім житю, в котрім судьба і случай грають головну ролю а праця виступає оттак собі лиш побіч яко статист. Іди, іди в сьвіт, — так щось мене перло. Іди в сьвіт шукати щастя, значить ся гроша, котрого би можна як найскорше роздобути!

Оттак прийшло менї на гадку Монте Карльо [2]). Може би я там банк розбив. Чому би нї? Хиба-ж щастє і нещастє не однаково ходить по людех? Я тілько натерпів ся, тепер була би пора, щоби й менї щастє усьміхнуло ся.

Під конець вересня був я в Монте Карльо. Злий сезон вже був скінчив ся, але добрий ще не настав. Столи були лиш зрідка обсаджені, а число чужинців розмірно мале. Тим лїпше для мене. Я виучував пильно неодні користи зеленого стола, придивляв ся ходови гри, робив свої обчисленя а при нагоді купував таблицї старих грачів, з котрих можна пізнати неоднакові вигляди на виграну і всїлякі роди гри [3]). Через довший час вдоволяв ся я старою практикою, котра має в Монте Карльо богато прихильників, а то ставив що дня лиш двайцять франківку і чекав, чи она пропаде, чи виграє сто франків, відтак на той день кінчила ся гра. Трудна проба для того, що має богато гроший, легка для того, котрого средства обмежені і котрий уміє запанувати над собою.

Люди, що держать ся в грі тої практики, перебувають часто цїлими місяцями за дармо в найлїпшім готели в Монте Карльо, хоч розуміє ся не розібють банку.

Менї не забагало ся такого житя, я лиш хотїв привикнути до гри, загартувати мою волю і так сказати би уїздити мою енерґію. Нераз відчував я то, що мав би нечуване щастє, коли-б грав дальше, але я вигравши сто франків переставав грати лиш для того, щоби запанувати над собою. Я піби питав себе: як глубоко треба би тебе пробити, щоби ти ще видержав? Недасть ся заперечити, що школа була добра. Я держав мою пристрасть добре в руках.

В падолистї з'їхало ся більше чужих людий. Коло столів сидїло повнїсенько людий, в готелях не було вже місця. Оборот при зелених столах доходив що дня до кілька сот тисячів франків. Настав час, щоби й я взяв ся до гри.

По відшибненю довгів було у мене готівкою два тисячі франків. Отже я через ті два місяцї, що перебув в Монте Карльо, не лиш жив за дармо, але ще щось і заробив. Я заплатив мій рахунок, купив білет до поспішного поїзду до Парижа — щоби там в найгіршім случаю стати за кельнера — і відложив сто франків, щоби не бути зовсїм без гроша в сьвітовім містї. Аж по другім снїданку зайшов я до дому гри. Поїзд відходив о пів до четвертої, отже менї лишало ся ще більше як три години, щоби виграти маєток.

Я постановив собі невідклично не грати довше, доки аж або все не переграю — з виімкою тих сто фванків — або не виграю сто тисячів франків.

Забобонний як всї грачі оглянув ся я насамперед по сали, щоби вишукати собі найлїпший до щастя стіл. Я обійшов кілька, аж станув коло третого, де, як то менї показала зелена книга, як-рав вийшло число 25; мій скінчений рік житя! Оттут хотїв я виграти маєток.

З початку грав я осторожно, щоби випробовати щастє. Але що оно менї якось сприяло, то я ставав що раз сьмілїйший, однакож не тратив холодної крови. Золота і банкнотів лежала передо мною цїла купа. Я вигравав і вигравав раз по раз. А що я не знав, кілько виграв, то робив кілька разів перерву, щоби перерахувати гроші і так дізнав ся, що маю звиш пятьдесять тисячів. Але звістно виграних гроший не треба рахувати, бо то значить нещастє в грі. Отже я переграв тепер так само борзо як перед тим виграв. За пів години опісля все пішло — крім моїх відложених сто франків. Я хвильочку завагав ся — та поставив і ті на червоне. Они виграли. Я лишив гроші, щоби они подвоїли ся, аж крупіє [4]) звернув мою увагу на то, що найвисша ставка нараз і на тім самім місци виносить пятьдесять тисячів франків, почім я забрав мої гроші, але дальше ставив так високо, як лиш було можна. Отже щастє менї знов сприяло. Коли купа банкнотів і золота передо мною дійшла знов до яких пятьдесять тисячів франків, сховав я їх не рахуючи до кишенї. В слїдуючій чверти години щастє змінило ся, відтак стало знову сипатись золото і банкноти. Купа росла, пачки банкнотів ставали щораз грубші. Коли менї здавало ся, що вже призбирало ся яких пятьдесять тисячів франків, перерахував я гроші, бо вже

---

[2]) Монте Карльо — мала місцевість в князївстві Монако (полуднево-всхідна Франция), де есть дім гри в рюлети. Сюди з'їздять ся грачі з цїлого сьвіта.

[3]) Старі грачі суть того переконаня, що кулька на рулетї паде близько того числа, на котре послїдним разом упала; отже они записують числа, укладають з того таблицї до граня та продають їх недосьвідним грачам.

[4]) Крупіє (слово французке — croupier), значить: помічник того, що при газардовній грі держить банк.

Телеґрами.

Відень 6 серпня. Міністер справ заграничних ґр. Ґолуховский вернув з Парижа.

Ню-Йорк 6 серпня. „Герольд“ доносить, що Мек Кінлі постановив порт Паґо-Паґо на островах Самоа ужити на стацию вуглеву для маринарки. Ся постанова повалила політику Клівленда і показує Німеччині виразно наміри Америки, що та не думає зрікати ся ніякого з своїх прав на полудневім мори.

Париж 6 серпня. Трибунал касацийний відкинув відклик Золї против компетенциї версальского трибуналу.

Відень 6 серпня. Є. Ексц. п. Міністер Енджейович виїзджає нинї вечером в заступстві цїлого міністерства на похорон Кардинала Сембратовича. (Є. Ексц. п. Намістник приїде в понедїлок рано о 6 год.).

Мадрид 6 серпня. З Порторіко доносять урядово: Американьска кавалерия і місцеві жителї заняли місцевости Адхунта і Утуадо. Неприятель взяв лїхтарню морску Ляскабезас де Сант Хуан.

Переписка зі всїми і для всїх.

Оповістка.

— Панна, посїдаюча відповідне образованє і знанє обох краєвих язиків в мові і письмі, прийме заряд (або посаду касиєрки) Kółk-a rolnicz-ого, народної торговлї, або склепу корінного на селї або в місточку. Ласкаві зголошеня під адресою: „Зверхність громадска в Ясеновї польнім, послїдна почта Городенка.

Гр. Ш. в Ст.: Коли Ваш син вже раз ставив ся до войска, то хоч его признали за часово нездібного, він вже стратив право до служби однорічного охотника і не може о то подавати ся, тим більше, що на рік мусить ставити ся другий раз і его відберуть, скоро би показав ся здібним. Так само не можете его реклямувати яко одинака, бо то би могло бути лиш тогди, як би Ви були нездібними до заробкованя, Ви же все ще посїдаєте в чинній службі, отже єсте здібні до заробкованя. З кругів войскових обіцяно нам розвідати ся, чи ще не знайшов би ся який вихід, отже дамо Вам пізнїйше знати. — **Е. С. в К.**: 1) Ваше питанє в однім місци трохи для нас не ясне. Кандидати на учителїв шкіл народних, скоро зложили іспит зрілости, мають право до служби однорічних охотників, а як такі можуть робити іспит офіцирский. Але Ви питаєте: „Чи по році служби може бути такий кандидат допущений до іспиту офіцирского? — Отже якої служби? Чи у войску, чи служби учительскої? Скоро кандидат учительский поступає на службу учительску а рівночасно вже обовязаний і до служби войскової, то єго приділяють до доповняючої резерви і тогди тратить право служби однорочного охотника, а так само стратив би то право, як би по матурі служив обовязково рік у войску. А може Ви маєте на думцї рік служби однорочного охотника? В такім случаю не лиш він може бути припущений до іспиту офіцирского, але й мусить до него приступити, а коли би не зложив того іспиту, то мусїв би ще рік служити. — 2) Рік 1846 завначив ся селяньскими непокоями в західній Галичинї; чи були тогди які непокої і в перемишляньскім повітї — того не знаємо. О скілько нам ся справа звістна, то не було там нїяких. Про якогось начальника перемишляньского повіта Сара (Ви пишете виразно „Сар“) не звістно нам нічого. — **Василь П. почта Снятин**: Се дуже добре робите, що радите ся, що зробити з донечкою, котра має охоту іти до школи до міста. Але над сею справою треба добре застановити ся і добре її розважити. Річ бачите така: Ми здогадуємо ся, що Ви селянин і господар. Отже мусимо Вам сказати, що нинї всюди, а тим більше у нас, у селян, треба конче, щоби жінocтво мало якусь науку, якесь образованє. Се річ так важна, як і та, щоби мужчини образували ся, а може й ще важнїйша, бо на женщинї спочиває не лиш цїле домашнє господарство, але й вихованє дїтий а з тим і цїле жите родинне. Отже беручи річ з сего боку, треба би лиш дораджувати нашим селянам, щоби старали ся образувати висше свої доньки. Але возьмім річ і з другого боку. Подумайте собі, що дївчина образована більше верне назад до села вже з иншими поглядами, з більшою огладою і опинить ся серед наскрізь темних, простих людий, котрі не соромлять ся уживати що хвиля найпоганїйших слів, котрі з ліпшого образованя і вихованя готові лиш це насьмівати ся, замість віддавати єму честь і пошановок, — бо так єсть у нас по селах — і серед таких людий буде мусїла дївчина знову жити та вибирати собі пару. Чи тогди в її души не настане якесь роздвоєнє, якесь невдоволенє і чи не буде она уважати ся нещасливою, коли відорве ся від одних а не пригорне ся до других? Хиба що у Вашім селї суть такі розумні господарі, що так само розумно думають як і Ви та старають ся своїм дїтем, синам і донькам дати висше образованє; тогди і Ваша донечка моглаби знайти між ними собі рівних а то було би дуже красно. В противнім случаю мусїли би Ви її образувати вже так, щоби она могла пригорнути ся до кругів інтелїґенциї. Але тут знов і ті мають рацию, що кажуть Вам, що „з дївчини попа не буде“. У нас, бачите, люди — не лиш селяни, але й інтелїґенция — не знають, ба й не можуть може вичувати синів на щось иншого як хиба на попа, учителя та урядника. А що-ж зробити з дївчиною? Для дївчат лишає ся майже лиш один стан учительский — може вичувити ся на учительку і так виробити собі становище та добити ся кусень певного хлїба. Крім того лишають ся ще дївчинї такі поля як н. пр. торговля: може вступити до торговлї за касиєрку, а з часом отворити і свій склеп; ручні роботи: може взяти ся до модниярства і жіночого кравецтва. Остаточно образована дївчина може скорше і лїпше віддати ся. З того всего тепер така рада: Коли Вас стати на то, щоби удержати донечку через 4 або 5 лїт в школї виділовій і через 4 роки в семинарії учительскій; коли її зможете добре вивінувати і віддати за чоловіка інтелїґентного з становищем, або за інтелїґентного господаря на селї, то посилайте її до висших шкіл; коли же того не можете, то пішлїть бодай на два роки до міста, а там старайте ся о то, щоби научила ся добре письма і рахунків та шитя, а відтак нехай вертає до дому, нехай учить ся господарства, варити і печи, щоби з неї була добра ґаздиня. А дома нехай про книжку не забуває; нехай читає, що лиш зможе а з часом вивчить ся неодного, що їй в житю придасть ся.— **В. Р. в Х.**: Зовсїм без потреби і причини гнїваєте ся на нас за відповідь, бо вина по Вашій стороні. Треба було лїпше стилїзувати питанє. Ми преці не можемо знати, що хтось має на думці, а читаємо лиш то, що написане. Та навіть і Ваше пояснене питанє не навело нас ще на гадку, о що Вам розходить ся; аж коли ми взяли в комбінацию Ваш гнїв на нашу відповідь і оба Ваші питаня, здогадали ся о що Вам розходить ся: хочете, щоби по тягненю дня 6 серпня подати Вам серию і нумер витягненої головної виграної. Коли так, то се зробимо. Впрочім коли би вина була і по нашій стороні, а іменно брак бистроумности, що ми не здогадали ся зараз, о що Вам може розходити ся, то гнївайте ся на нас. Коли Вас відповідь вразила, то перепрашаємо і на другий раз будемо осторожнїйші.

☞ (Просимо присилати питаня **лиш** на імя редактора **Кирила Кахникевича**, а не присилати анї марок, анї карт кореспонденцийних до відповіди.

не хотів грати дальше. Було дійстно тілько. Я кинув пять тисячів на червоне, переграв, встав і пішов.

Я виконав мій плян, але зломив свою „невідкличну постанову“.

Пять минут перед від'їздом поїзду до Парижа станув я на дверці; примістив ся в купе першої кляси, закурив собі циґаро і чув ся дуже вдоволеним. З найбільшою чемностию відправив я тепер ті практичні вимоги, котрі жадали, щоби я за свої будучі зобовязаня заплатив, стиснув їм сердечно руку і сказав: Бувайте здорові! Доки стане менї тих сто тисячів франків, не знаю, але прийдїть завчасу до мене, заким ще они минуть ся.

В Парижи пізнав я жите з зовсїм нового боку. Підчас мого давнїйшого повного змін житя жив я, що правда також у великім сьвітї, але все-таки піби в якімсь кутику. Я преці не мав нічого, на що би можна було на певно числити. Але тепер був я сам своїм паном, богатим і независимим, міг жити як менї сподобало ся, не потребував щадити анї журити ся. Так отже уживав я розкоший житя на всї застави. Всї темні тїни були щезли, рани душі загоїли ся; я був знову таким, як тогди, коли приїхав до Бордо: повен охоти до житя, веселим і сильним.

Я найняв собі елеґантне кавалїрске помешканє при улици Екірів д'Артоа, що іде рівнобіжно до Champs Elysées, приняв на службу візника і двох слуг. Чому би не жити з великим сьвітом, коли средства на то позваляють?

В Парижи не штука зробити знакомства, коли єсть ся молодим і богатим. Мої дуже модні одяги від Діссотоа, „того“ парискогo кравця, мої бистрі конї, запряжені до анґлїйского екіпажа, мій пишний кінь під верх і мої відлична слуги мусїли зробити свій вплив. Я став дуже борзо всюди бувати. Мене приймали так само в аристократичних кругах як і в кругах біржевих матадорів та лїтератів. З однаковою чемностию отвирали ся менї сальони княгинї д'Изе, барона Альфонза де Ротшільд і панї Едмон Адан. Найперші клюби вибирали мене своїм членом.

Ще тогди, коли я виїхав з Берлина, прибрав я назад своє правдиве імя та на свою радість побачив, що ніякі не мали так великого значіня як американьскі; ба можу сказати, що містер Віллєм Лїнкольн Рід був лиш задля свого американьского імени так само пошукуваний, як князь Монморансі де Ляваль задля свого. Америка здобула Париж своїми безчисленними міліонами своїх хороших доньок та більше як князївскими доходами своїх синів. Настала була мода шукати собі подружия в найбогатших американьских родинах. Доми замкнені для іспаньских ґрандів та італїйньских князів отвирали широко свої двері якому Вандербільтови, Ґульдови та Мекеєви. Менї яко Американцеви був вільний вступ до того похвату. Моє імя було тим чародїйним словом, що робило менї всюди приступ.

В Парижи можна знайти все, чого хто хоче. То піби обильно заставлений стіл, переповнений плодами з цїлого сьвіта, кожда страва приправлена смачно, отже має подвійну вартість. То піби город, в котрім цвитуть всїлякі цьвіти. То держава, в котрій всїляка форма правлїня, то робітня артиста, в котрій жите наслїдує штуку; то пир на котрий сходять ся всї народи, то місто, котре нїколи не мало і не буде мати собі рівного.

Я кинув ся в то жите повне змін, сипав грішми цїлими жменями — словом, випивав чашу солодости аж до дна.

Але коли я може по півроцї глянув на спід тої чаші, то мене взяв якийсь не знаний доси страх, жите менї переїло ся на сих товариских вижинах і я погорджав собою самим. Я не знав більше нічого лиш уживати. Я почув попросту, що пережив ся і що менї то все вже надоїло.

(Дальше буде).

За редакцию відповідає: Адам Краховецкий.

З друкарнї В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера. — (Телєфона число 569).